

Dari

کمک های اولیه برای شخص حملهٔ مِرگی کرده

Epilepsy Australia
(مؤسسه مِرگی در استرالیا)

بزرگترین مؤسسه مِرگی استرالیا که توسط مراجعین رهبری می شود

مرگی Epilepsy چیست؟

مرگی یک عارضه در وظایف مغز است که باعث می شود شخص مبتلا دچار حمله مرگی پی در پی شود.

حمله مرگی چیست؟

همه اندیشه ها، احساس و عمل ما با تبادل معلومات بین یاخته های مغز از راه انگیزنده های الکترونیکی electronic impulses مهار می شود. وقتی حمله مرگی رخ می دهد که یک فعالیت شدید و ناگهانی الکتریکی این وضعیت (تبادل معلومات بین یاخته ی مغز) رامختل نماید. تبادل معلومات بین یاخته ها در شخص دچار حمله مرگی شده مغشوش می شود و به طور لحظه ای اندیشه، احساسات و حرکات ما دستخوش ابهام شده و از مهار ما خارج می شود.

با آنکه حمله مرگی یک عارضه ترسناک است، در اغلب موارد بی آنکه نیاز به دخالتی باشد، خود به خود برطرف می شود. وقتی که حمله مرگی بر طرف شد، انسان به تدریج مهار خویشتن را به دست می آورد و بی آنکه عارضه ای به دنبال داشته باشد انسان دوباره حالت عادی خود را باز می یابد. بسیاری از افرادی که دچار عارضه مرگی هستند، با دارو می توانند از بروز حمله مرگی جلوگیری نمایند.

تشخیص حمله مرگی

با آنکه حمله مرگی عارضه پیچیده ای است همه جهانیان هم عقیده اند که از یک دیدگاه حمله مرگی از دو نوع است یکی موضعی و دیگری عمومی. حمله مرگی های موضعی نوعی است که در یکی از اجزاء مغز (یعنی در یک نقطه موضعی focal Point مغز) آغاز می شود و آن بخش از بدن که در مهار آن قسمت از مغز می باشد دستخوش تأثیر می شود. حمله مرگی عمومی وقتی پیش می آید که همه مغز دچار شود و بنابر این بر تمامی بدن اثر می کند.

حمله مرگی های ساده موضعی

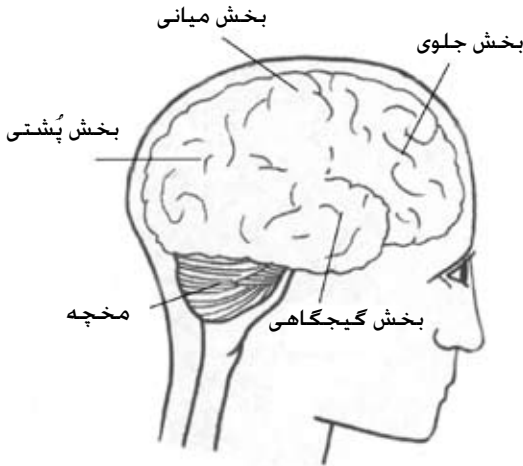
حمله مرگی های ساده موضعی شامل حمله مرگی های موضعی است که یک بخش از مغز را در بر می گیرد. علائم آن در اشخاص بسته به این است که آن قسمت از مغز مهار کدامیک از اندام بدن را به عهده داشته باشد. حمله مرگی ممکن است شامل حرکات غیر اختیاری یک اندام بدن و یا سفت شدن آن، احساس تکراری آشنا déjà vu، احساس طعم یا بوی زننده، یا احساس خاصی در معده مانند دل ضعفه یا دل به هم خوردگی باشد. در تمام مدتی که چنین حمله مرگی موضعی رخ می دهد شخص کاملاً به هوش است. معمولاً حمله مرگی به مدت کمتر از یک دقیقه طول دارد و بعد شخص حالت عادی خود را باز می یابد. وقتی که یک حمل ه مرگی موضعی پخش می شود و تمامی مغز را در بر می گیرد، آن را حمله مرگی عمومی ثانوی secondary generalized seizure می نامند.

چنانچه حمله مرگی از یک بخش از مغز آغاز شده باشد ممکن است همه مغز را در بر گرفته و به حمله مرگی عمومی ثانوی مبدل شود

حمله مرگی های جزئی یا موضعی از بخشی از مغز ناشی می شود

حملهٔ مرگی و مرگی را گاه به گاه در ارتباط با بخش یا ناحیه ای از مغز که حملهٔ مرگی از آن ناشی می شود به همان نام می خوانند.

■ حملهٔ مرگی های موضعی پیچیده

این نوع از حملهٔ مرگی هم به خاطر تحت تأثیر واقع شدن بخشی از مغز صورت می گیرد ولی به هوش ماندن شخص مبتلا دستخوش تغییر واقع می شود. اغلب شخص دچار گیجی و خیرگی چشم می شود؛ و ممکن است کارهای عجیبی بکند مانند بازی با لباس خود. حرکات جویدن مانند یا ایجاد صداهای غیر عادی. این حملهٔ مرگی ها ممکن است بین یک تا دو دقیقه طول بکشند. ولی پس از آن شخص ممکن است از چند دقیقه تا چند ساعت دستخوش حالت گیجی یا خواب آلودگی شود.

■ حملهٔ مرگی های پنهان [پیش از آن به آن بدحالی ناچیز petit mal می گفتند]

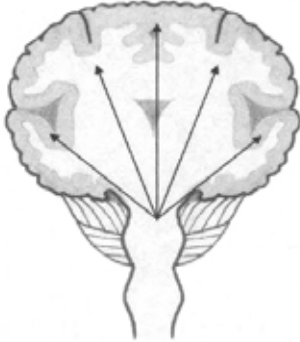
این نوعی حملهٔ مرگی عمومی است که همهٔ مغز را در بر می گیرد و در کودکان شیوع دارد. با این نوع حملهٔ مرگی، شخص اصلاً از آنچه که در اطراف او می گذرد با خبر نیست ولی به ندرت بر زمین می افتد. تنها علامت آن این است که چشم ها خیره شده و نیمه ای از سیاهی چشم به زیر پلک ها بالا رفته یا پلک ها دچار لرزش می شوند.

تفاوت بین این نوع حملهٔ مرگی با رؤیاهای حین بیداری (کسانی که به فکر و خیال فرو می روند) را به دشواری می توان تشخیص داد. با این حال حملهٔ مرگی پنهان به ناگهان رخ می دهد و شخص همچنان کاری را که مشغول است دنبال می کند. با اینکه چنین حملهٔ مرگی هائی بیش از چند ثانیه به طول نمی انجامد، ممکن است در مدت روز چندین بار تکرار شود و به این ترتیب در یادگرفتن مطالب توسط آن شخص اختلال شدید ایجاد نماید.

■ حملهٔ مرگی های عضلانی Myoclonic

حملهٔ مرگی های لحظه ای تشنج های عضلانی هستند که شخص قادر به مهار آنها نیست. این تشنج ها معمولاً هنگامی اتفاق می افتد که اندکی از راه رفتن گذشته باشد یا وقتی که شخص مانده است و قبل از رفتن بر روی چیرکت برای خوابیدن. مانند حملهٔ مرگی های عمومی. شخص از هوش می رود ولی این پدیده بسیار زودگذر است و به دشواری می توان آن را تشخیص داد.

■ **حملهٔ مرگی های انقباضی عمومی Tonic clonic seizures** [در گذشته بدان بدحالی شدید grand mal می گفتند]

حملهٔ مرگی که همهٔ مغز را در بر داشته و بدان حملهٔ مرگی عمومی اولیه می گویند.

حملهٔ مرگی های عمومی در اثر دخالت تمامی مغز است. این نوع حملهٔ مرگی، حملهٔ مرگی است که وقتی سخن از مرگی به میان می آید مردم به آن می اندیشند. بعضی از اشخاص ممکن است پیش از حملهٔ مرگی احساس خاصی پیدا کنند مانند احساس تکراری آشنا déjà vu. یک احساس خاص در معده یا پیدا کردن احساس طعم یا بوی عجیب. خود این احساس نوعی حملهٔ مرگی موضعی است.

هنگام پیدایش حملهٔ مرگی انقباضی عمومی، بدن شخص سفت می شود و بر روی زمین می افتد (مرحل هٔ انقباض). دست و پا ممکن است دچار تشنج شده و حرکات منظم و متقارن داشته باشد (مرحلهٔ عمومی). از دهان شخص حملهٔ مرگی کرده ممکن است کف خارج شود. و صورت به رنگ آبی یا سرخ درآید و مهار ادرار یا مدفوع خود را از دست بدهد.

با آنکه دیدن چنین نوع حملهٔ مرگی هائی ممکن است بسیار ترسناک باشد، ولی احتمال اینکه این حملهٔ مرگی به شخص حملهٔ مرگی کرده صدمه ای جدی وارد کند بسیار کم است. ولی ممکن است آنها استفراغ کنند و یا زبان خود را با دندان زخمی کرده و اگر هنگام افتادن یا هنگام لرزش و تشنج شدید، بر روی چیزی افتادند زخمی شوند. معمولاً چنین حملهٔ مرگی هائی پس از چند دقیقه رفع می شود. در چنین موقعی آن شخص مبهوت و خواب آلود می شود. ممکن است دچار سردرد شده یا بخواهد که بخوابد. این خواب آلودگی ممکن است چند ساعت دوام داشته باشد.

■ **حملهٔ مرگی های انقباضی Tonic seizures**

حملهٔ مرگی های انقباضی از جملهٔ حملهٔ مرگی های عمومی هستند که باعث انقباض عضلانی می شوند و اگر شخص ایستاده باشد به شدت بر زمین می خورد. چنین حوادثی ممکن است در حین خواب پیش آید ولی چنانچه هنگام بیداری شخص رخ دهد، ممکن است بیشتر وقت ها از ناحیهٔ سر به او صدمه وارد شود. در چنین مواقعی به شخص توصیه می شود کلاه ایمنی بر سر گذارد تا از ایجاد صدمه پرهیز شود. اگر شخص زخمی شد به او خدمات تداوی طبی برسانید.

■ **حملهٔ مرگی های غیر انقباضی (لمس شدن عضلات) Atonic seizures**

حملهٔ مرگی های غیر انقباضی از نوع حملهٔ مرگی های عمومی هستند باعث می شود عضلات ناگهان لمس شده و شخص بر روی زمین افتد. اغلب به این قبیل حملهٔ مرگی ها "حملهٔ حمل هٔ مرگی" یا "حملهٔ مرگی های غیر ایستائی astatic seizure" می گویند. این نوع از حملهٔ مرگی ها ممکن است باعث صدمه به صورت یا سر شخص حملهٔ مرگی کرده بشود. پوشیدن کلاه ایمنی توصیه می شود تا از صدمهٔ دائمی پرهیز شود. معمولاً به سرعت این نوع حملهٔ مرگی ها پایان می یابد. اگر شخص زخمی شد به او خدمات تداوی طبی برسانید.

کمک های اولیه به حملهٔ مرگی کرده ها

اینکه هنگام حملهٔ مرگی کردن یک شخص چه نوع کمکی باید به او بشود بسته به نوع حملهٔ مرگی متفاوت است.

■ حملهٔ مرگی های انقباضی عمومی TONIC CLONIC SEIZURES

در حملهٔ مرگی های لرزه ای و حملهٔ مرگی های عمومی انقباضی هنگامی کمک های اولیه آغاز می شود که شخص از هوش رفته باشد. یا به طور غیر منتظره دچار سفتی عضلات شده. روی زمین افتاده و شروع به تشنج و لرزش نماید.

طرز کمک کردن

- ✓ با شخص بمانید – آرامش خود را حفظ کنید.
- ✓ به مدت زمان حملهٔ مرگی توجه کنید.
- ✓ او را در برابر صدمه بدنی محافظت کنید – پیرامون او را از چیزهای سفت پاک کنید و چیز نرمی را زیر سر او قرار دهید. اگر لباس او تنگ است آن را باز کنید.
- ✓ به آرامی آن شخص را به پهلو بخواهید – و حتی المقدور هرچه زودتر. تا به تنفس او کمک شود.
- ✓ با او آغاز به سخن کنید – تا اینکه بدانید آیا به هوش آمده است یا نه.
- ✓ به او اطمینان دهید.
- ✓ تماشا کنندگان را از آنجا دور کنید.
- ✗ حرکت شخص را محدود نکنید
- ✗ چیزی را با فشار وارد دهان او نکنید
- ✗ تا اینکه کاملاً به هوش نیامده به او آب، دارو یا غذا ندهید

پس از پایان حملهٔ مرگی، شخص بایستی به پهلو چپ دراز بکشد. یادتان باشد که پس از حملهٔ مرگی کردن، وقتی هنوز به حالت عادی برگشته، احتمال کمی هست که او دچار استفراغ شود. بنا بر این، سر او باید چرخانده شود به طوری که هرگونه مواد استفراغ شده از دهان او خارج و وارد مجرای تنفسی او نشود. همراه این شخص باقی بمانید تا به حالت عادی برگردد (بین ۵ تا ۲۰ دقیقه)

در موارد زیر آمبولانس را با خبر سازید:

- ✓ وقتی که دوران حملهٔ مرگی بیش از ۵ دقیقه به درازا انجامد.
- ✓ شخص پس از پایان حملهٔ مرگی تا ۵ دقیقه به هوش نیاید.
- ✓ حملهٔ مرگی در آب اتفاق افتد.
- ✓ شخص مجروح شود.
- ✓ شخص حمل دار بوده یا دچار بیماری قند باشد.
- ✓ اگر می دانید یا اعتقاد دارید که برای اولین بار است که شخص دچار حملهٔ مرگی شده است.
- ✓ اگر در بارهٔ وضع او تردید دارید.

حملهٔ مرگی موضعی پیچیده Complex Partial Seizure

در این نوع حملهٔ مرگی، شخص حملهٔ مرگی کرده ممکن است واکنش نشان ندهد و گیج باشد. حرکات خود به خودی ضربه زدن به لب، قدم زدن یا حرکات کورمال دست ممکن است انجام شود. ممکن است او رفتاری داشته باشد که با علائم جنبی مسمومیت ناشی از الکل یا مواد مخدره شبیه باشد.

- ✓ در خلال حملهٔ مرگی موضعی پیچیده ممکن است نیاز باشد که شما شخص را طوری هدایت کنید که به مانع برخورد نکند و از محل های خطرناک دور شود.
- ✓ پس از پایان حملهٔ مرگی فوری با او سخن گفتن را با لحنی پشتیبان آغاز کنید و از او بپرسید که آیا حالش خوب است.
- ✓ اگر پس از ۱۵ دقیقه آن شخص حالت عادی خود را باز نیافت، آمبولانس (موتور مریض بر) خبر کنید.

حملهٔ مرگی پنهانی Absence Seizure

در حملهٔ مرگی پنهانی شخص برای مدت بسیار کوتاه حواس خود را از دست می دهد. او به جایی خیره شده، چشمها ممکن است به بالا برود و پلک ها به هم بخورد. ممکن است انسان آن را با رؤیاهای روزانه اشتباه کند. توجه داشت باشید که یک نوع حملهٔ مرگی رخ داده، به آن شخص اطمینان بدهید و هرگونه معلوماتی را که در موقع حملهٔ مرگی بودن از دست داده تکرار کنید.

کمک های اولیه وقتی که حملهٔ مرگی در آب صورت بگیرد

در برخی از اوقات، از هوش رفتن خطرناک است و مراقبت های اضطراری باید فراتر از راهکارهای عادی باشد.

اگر حملهٔ مرگی در آب اتفاق افتد وضعیتی است که خطر جانی را در پی خواهد داشت. چنانچه کسی در آب مثلاً در حمام یا استخر شنا حملهٔ مرگی کرد:

- ✓ از شخصی که در آب است مراقبت کنید تا سر و صورت او در بالای سطح آب باشد.
- ✓ به محض آنکه حرکات تشنج آمیز حملهٔ مرگی آن شخص پایان یافت او را از آب خارج کنید.
- ✓ بر رسی کنید که آیا آن شخص نفس می کشد یا نه. اگر نه، فوری تنفس مصنوعی CPR را آغاز کنید.
- ✓ آمبولانس را خبر کنید. حتی اگر فکر می کنید که شخص کاملاً به حال عادی برگشته، بایستی مورد معاینهٔ کامل طبّی قرار گیرد. استنشاق آب ممکن است خطرات عمده ای به ریه و قلب وارد آورد.

احتیاط: اگر حملهٔ مرگی هنگام فعالیت های آب بازی، ولی بیرون از آب رخ داد او نباید در همان روز به آب بازی یا سپورت (ورزش) دیگر آبی بپردازد، ولو اینکه به طور کامل حالش جا آمده باشد.

کمک های اولیه برای کسی که روی چوکی چرخدار دچار حملهٔ مرگی می شود

چنانچه کسی در شرایط زیر دچار حملهٔ مرگی شد:

وقتی که روی چوکی چرخدار است

روی چوکی اتوبوس، قطار یا ترم نشسته است

روی گادی یا ریشکا است

آرامش خود را حفظ کرده، بایستید و نظارت کنید

کوشش نکنید مانع حملهٔ مرگی کردن او شوید.

چیزی در دهان او قرار ندهید.

کوشش نکنید او را از وضعیتی که دارد جا به جا کنید - در بیشتر اوقات چوکی خود به نوعی پشتیبان او است.

اما، اگر مواد غذایی، آب یا استفراغ در دهان او است باید فوری او را از روی چوکی خارج ساخته و به پهلو چرخانده و درازکش کرد.

اگر این موارد مصداق دارد به راهکار زیر عمل کنید.

در دوران حملهٔ مرگی

✓ در صورت نبودن تسمه ایمنی، آن شخص

را با مانعت از افتادن وی محافظت کنید.

✓ مواظب باشید تا ریشکا بچه یا

بزرگسال در جایی امن باشد

✓ از آن شخص با حمایت از سرش

محافظت کنید. برخی از اوقات اگر

محلی برای استراحت سر تعبیه نشده

باشد، چنانچه زیر سر نرم باشد کمکی

خواهد بود.

✓ مخصوصاً مواظب باشید که موانعی

سخت در سر راه حرکت تشنجی دست

و پاهای او نباشد. اگر بود آن ها را از او

دور کنید.

✓ برخی از اوقات ممکن است در پایان حملهٔ

مرگی، اگر مانعی برای تنفس او هست،

نیاز باشد او را از روی چوکی خارج کرد.

معمولاً پس از چند دقیقه به هوش می آید. به

او اطمینان بدهید و به او بگوئید که چه اتفاقی

افتاده است.

Epilepsy Australia

(مؤسسه مرگی در استرالیا)

بزرگترین مؤسسه مرگی استرالیا که توسط مراجعین رهبری می شود

Epilepsy Association of Tasmania Inc

PO Box 562 Burnie Tas 7320

تلفون: 03 6431 7848

فکس: 03 6431 5566

etas.nw@bigpond.net.au

www.epilepsytasmania.org

Epilepsy Association of Western Australia Inc

The Niche

11 Aberdare Rd Nedlands WA 6009

تلفون: 08 9346 7699

فکس: 08 9346 7696

epilepsy@cns.wa.com

www.epilepsywa.org.au

Epilepsy Foundation of Victoria

818 Burke Road Camberwell Vic 3124

تلفون: 03 9805 9111

فکس: 03 9882 7159

epilepsy@epilepsy.asn.au

www.epinet.org.au

Epilepsy Queensland Inc

Level 2 Gabba Towers

411 Vulture St Woolloongabba QLD 4102

تلفون: 07 3435 5000

فکس: 07 3435 5025

epilepsy@epilepsyqueensland.com.au

www.epilepsyqueensland.com.au

Epilepsy Australia Ltd

دفتر مرکزی

818 - 822 Burke Road

Camberwell Vic 3124

تلفون: 03 9805 9111

فکس: 03 9882 7159

epilepsy@epilepsy.asn.au

www.epilepsyaustralia.net

Epilepsy ACT

27 Mulley St Holder ACT 2611

تلفون: 02 6287 4555

فکس: 02 6287 4556

epilepsy@epilepsyact.org.au

www.epilepsyact.org.au

Epilepsy Australia in NSW

PO Box 1049 Baulkham Hills NSW 2153

تلفون: 02 9674 9966

فکس: 02 9620 7087

epilepsy@epilepsyaustralia.net

The Epilepsy Centre

266 Port Rd Hindmarsh SA 5007

تلفون: 08 8445 6131

فکس: 08 8445 6387

enquiries@epilepsycentre.org.au

www.epilepsycentre.org.au

برای معلومات بیشتر در مورد مرگی، تداوی و مدیریت آن لطفاً با شماره زیر به تماس شوید:

1300 852 853

رفع مسؤلیت: با آنکه معلومات مندرج در این نشریه تا آنجا که ما معلومات داریم هم صحیح است و هم مفید، ولی منظور از آن به هیچ وجه جایگزینی برای تماس شما با مؤسسه های مردمی مرگی در ایالت شما یا کارشناسان صحتی مرگی نمی باشد.